

mo vietoje. Negausūs radiniai iš šurfo 11 perduoti saugoti į MLIM.

The field evaluations in the vicinity of the river Minija in Dovilai Eldership

Evaluations were conducted in Dovilai Eldership (Klaipėda District) in July 2009 as part of the ArchaeoLandscapes research programme (the development of cultural landscapes according to evidence from archaeology and the natural sciences). One area chosen for investigation by the Institute was the microregion on the banks of the Minija in Dovilai Eldership. The programme's 2009 research priority was to locate unknown habitation sites. Traces of a habitation site were especially sought in a field to the N – NE of the Dovilai hillfort site. A geomagnetic survey was conducted here between 28 February and 1 March 2009 by the Institute of Geosciences, CAU–Kiel. The survey revealed a band of anomalies stretching SW – NW to the NE of the hillfort site. Trench 1 was dug at the NE end of this area, revealing that the anomalies were caused by stones lying in mixed layers of gravel, sand, and clay, part of the agricultural land of the Minija terrace. No archaeological layer was uncovered in the trench. Further evaluations was conducted further away from known objects, paying attention to unexplored areas in the vicinity of Dovilai, Baitai, Grikšai, Stučiai, Kisiniai, Rusliai, and Lėbartai. In all 22 test pits (a total of 78 m²) were excavated. The only find throughout the area was in test pit 11 at Rusliai on the terrace slope to NW – W of the old bed of the Minija. This was a greyish–yellowish–brownish layer of sand/clay soil with scattered fragments of charcoal, which con-

tained a moulded potsherd (Fig. 1) together with small pieces of burnt clay. There is insufficient evidence for dating this layer.

Romas Jarockis

Opstainių (Vilkyškių) piliakalnis ir papėdės gyvenvietė

2009 m. Opstainių (Vilkyškių) piliakalnyje ir papėdės gyvenvietėje (Pagėgių sav.) (23812) vykdyti archeologiniai tyrimai. 2008 m. tyrimų metu nustatyta, kad piliakalnio papėdės gyvenvietės centrinė dalis prasižeda maždaug už 30 m į R nuo piliakalnio. Ji apima apie 50 m pločio juostą. Šioje vietoje aptiktas iki 1,2 m storio kultūrinis sluoksnis su gausiais archeologiniais radiniais. Tai pagrindinė papėdės gyvenvietės dalis, kurioje gyventa visą piliakalnio naudojimo laiką, pradedant nuo pirmųjų amžių po Kr. ir baigiant XIII a. pabaiga – skalvių genties nukariavimu (*ATL 2008 metais*, V., 2009, p. 89–93).

Piliakalnyje, jo papėdėje bei Apstos upelio dešiniajame krante, plote 2 ir perkasose 1–5, ištirtas bendras 153 m² plotas. Tyrimų metu fiksuotas iki 40 cm storio kultūrinis sluoksnis, kurį pagal archeologinius radinius galima datuoti I tūkst. – II tūkst. pradžia.

Apstos upelio kairiajame krante, piliakalnio papėdėje, šlaite ir aikštelėje, t. y. vietose, kur bus statomi mediniai laiptai, ištirtos 4 perkasos: 2 – 26x1,5 m; 3 – 16x1,5 m; 4 – 12x1,5 m ir 5 – 11x1,5 m dydžio. Perkasose 2 ir 3 dirvožemio sluoksnyje aptikti tik kultūrinio sluoksnio likučiai. Abiejose vietose rasta per 400 lipdytų puodų šukių. *Perkasoje 5*, piliakalnio aikštelės P dalyje 45–60 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus atsidengė tamsiai pilkos

spalvos kultūrinis sluoksnis su akmenimis (nuo 5 iki 20 cm skersmens). Dauguma jų nuo karščio suskilę. Perkasos P dalyje po kultūrinio sluoksnio atsidenė iki 80 cm storio šviesiai pilkos spalvos smėlio sluoksnis. Tikėtina, jog ankstyvojoje piliakalnio egzistavimo fazėje šioje vietoje buvo griovys, kuris vėliau plečiantis piliakalnio aikštei buvo užpiltas, o virš jo susiformavo minėtas kultūrinis sluoksnis. Perkasoje 5 rasta per 100 lipdytos keramikos šukių ir keliolika archeologinių radinių.

Papėdės gyvenvietėje tyrinėtas 25 m² dydžio *plotas 1* yra maždaug 70 m į R nuo piliakalnio ir ribojasi su 2008 m. tirtu ploto ŠR kraštine. Tiriamame plote, maždaug 70–80 cm gylyje nuo žemės paviršiaus aptiktas 90x120 cm dydžio ovalus apdegusio molio padas. Pado pjūvis parodė, jog apdegusio molio padą dengia iki 5 cm storio apdegusio molio luoba. Spėjama, kad tai specialiai įrengtos ugniavietės vieta, kuri, tikėtina, susijusi su bronzinių dirbinių gamyba. Bronzos liejiko-juvelyro gamybinę veiklą šioje gyvenvietės dalyje liudija minėtos ugniavietės aplinkoje rastos liejimo formelės ir tiglių dalys bei bronzinių dirbinių fragmentai. Tyrimų metu nustatyta, kad kultūrinio sluoksnio storis šioje papėdės gyvenvietės vietoje siekia 1,1–1,2 m. Jo viršutinė dalis iki 50–60 cm gylio suardyta arimo. Plote 1 surasti 24 archeologiniai radiniai ir per 3000 lipdytų puodų šukių, iš kurių analizei buvo atrinkta ir suregistruota 920.

Apstos upelio dešiniajame krante, vietoje, kur bus įrengiama automobilių stovėjimo aikštelė ir statomi mediniai laiptai, iširtas 5x5 m dydžio plotas 2 ir 24x1,5 m perkasa 1. Joje aptiktas iki 30 cm storio kultūrinis sluoksnis su lipdyta keramika.

Gyvenvietės kultūrinis sluoksnis datuojamas I tūkst. – II tūkst. pradžia. Piliakalnyje ir

papėdės gyvenvietėje aptikti radiniai saugomi LNM.

Opstainiai (Vilkyškiai) hillfort and settlement sites

In 2009 a total area of 153 m² was excavated at the Opstainiai (Vilkyškiai) hillfort and settlement sites (Pagėgiai Municipality). A cultural layer up to 40 cm thick, which can be dated to the 1st – early 2nd millennium on the basis of the finds, was recorded during the excavation.

Dalia Karalienė

Pašatrijos piliakalnis ir papėdės gyvenvietė

Žemaitijoje turbūt nėra daugiau tokios vietos, kuri būtų tiek apipinta padavimais ir legendomis kaip Šatrija (Telšių r.). Apie milžinus, užburtus lobius, bažnyčias, sulekiančias raganas ar velnius buvo užrašyti padavimai, papasakoti vyresniųjų vietinių krašto žmonių. Padavimus bei legendas pradėjo rinkti ir 1966 m. užrašė mokytojas kraštotyrininkas Jonas Andriusevičius kartu su moksleiviais – kraštotyrininkais, tuometinės Gaulėnų aštuonmetės mokyklos (Telšių r.) mokiniais. Jų užrašyti padavimai saugomi ŽMA bibliotekos moksliniame archyve (ŽMA MA – A181). Mokytojas, talkininkaujant jo mokiniams, – Luokės vidurinės mokyklos (Telšių r.) moksleiviams, 1977 m. užrašė ir sukaupe nuostabių pasakorių, tuomet sutiktų Luokės apylinkėse, papasakotus padavimus (Padavimai apie Šatriją, *Žemaičių žemė*, 2004, 3 (44), p. 24, 33).

Pašatrijos piliakalnis (Šatrija) yra labiausiai turistų lankoma vieta Žemaitijoje, jis nuo